

Folkminnesarkivet, Lund

181

Acc.nr.

Uppt.nr.

Birger Andersson,

Sk Albo hd

482

181

482

Böner skulle sås på Beda-dagen. (*nuv. Blenda-dagen 27/5*)

Folkminnesarkivet, Lund

Acc.nr. *482* Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

St Olof
- 1927 -

Acc ^{ny} 482

sid. 182

u. 2) Kristihimmelfärdsafton var det sed att "köllna". Man tände ett bål
ock lekte kring det.

Folkminnesarkivet, Lund

183

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Vårfrudagsafton skulle man lägga sig i dagsljus, så skulle ej ul-
len ränna av fåren.

Folkminnesarkivet, Lund

184.

184

Acc.nr. Uppt.nr.
Lir er Andersson, Sk Albo hd

482

Tredje torsdan i Tor
träder tranan på skånsk jor!

Folkminnesarkivet, Lund

185.

185

Acc.nr.

Uppt.nr.

482

Birger Andersson,

Sk Albo hd

St Albo socken
Uppt. 1927

Om "röttemånan" börjar med ~~reg~~ regn, blir hela denna månad regnig.

Folkminnesarkivet, Lund

186.
186

482

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

Om rutorna imma efter regn, blir det regn nästa dag.

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Nyårsskjutningen var mycket vanlig och ju flera skott en bon-
de fick vid sina knutar, dess hedersammare var det för honom.

De som skjöto brukade bli bjudna på mat, kaffe
eller bränvin.

Folkminnesarkivet, Lund

188.

188

482

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Mor Cissas far såg efter om stjärnhimlen hade många stjärnor ny-
årsnatten. Det skulle då båda, att det nya året skulle ge många
"smådjur" d. v.s. grisar, gäss, får, o.s.v.

Var himlen tjock och molnig, bleve det ett dåligt
år för smådjuren.

Acc.nr. Uppt.nr,
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Långa istappar båda sträng köld.

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

När skatan bygger högt, "vill hon inte ha takdropp" (sommaren blir regnig.)

Folkminnesarkivet, Lund

191/91

482

Acc.nr. Uppt.nr,
Birger Andersson, Sk Albo hd _____

Vid Kyndelsmässo knuda

då ska vintern börja å luda.

192 192.

Folkminnesarkivet, Lund

482

Acc.nr.	Uppt.nr.
Birger Andersson,	Sk Albo hd

Vädret på Botviddagen blir höstväder.

Folkminnesarkivet, Lund

482

193.
193

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

Om Erik ger ax
ger Olof kaka.

*(obs. enl. gamla stilen, omkr. 14
dagars senare än nu)*

Folkminnesarkivet, Lund

194.

194

nr. Uppt.nr,
Ar er Andersson, Sk Albo hd

482

"Per med de hete stenar" förkunnar att nu"töar de så möed unga
som ovan."

Folkminnesarkivet, Lund

195.
195

Acc.nr. Uppt.nr,
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

482

Kyndelsmässo natt
får gåsen sitt töj.
(blir hangåsen brunstig)

Folkminnesarkivet, Lund

196.
196

Acc.nr. Uppt.nr,
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

För att slippa mölsorken(mullvaden) skulle man tre skärtorsdagar
irad skjuta över sina ägor. man började vid ena gränsen och sköt
nästa skott där det första nätt och knappt kunde höras. Därpå följ-
de beroende på ägornas storlek flera skott.

Folkminnesarkivet, Lund

197
197

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Ugglehannen kallas för hornuen. (förväxling med uven?)

Honan kallas uggle.

Ph
Uo hd
t Olof
1927

Folkminnesarkivet, Lund

198
198
482

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Flogrönnen var mycket sällsynt. C:s far använde den till att
lägga i grisatrüed (grishon) och modern band den i form av
ett kors i botten på kärnan för smörlyckans skull.

Jämte lysestickor användes tranlampor. Tranen köptes vanligen i Kivik där fiskarna kokade den av sill. Tranlampan var upphängd i en lampedalla.

Utomhus användes blärelampan, en torkad svinblåsa fäst vid en stång och med en tranlampa i.

Ljus förekom endast vid mycket högtidlga tillfällen.

Under julottan skulle det brinna ottesångsljus i stugefönstren.

482

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

I St.Olof fanns brydestuan strax bredvid Jens Palmas, nuvarande Palmlunden.

En malttorka låg på backen vid mejeriet. Den ägdes av Ola Nilsson, som hyrde ut den mot en avgift av 50 öre på gång. Den var genemsam för flera byar.

Uppt.nr,
Björger Andersson, Sk Albo hd

482

I vardagslag förekom aldrig duk på bordet. Själva bordsskivan tvättades av med vatten efter måltiderna, men det fanns ställ-
len, där potatisskal och sillhuvuden kunde få hopa sig i vecko-
tal, innan man røjde undan. På bordet stod vid alla mål i var-
dagslag potatisbunken, sillabrädet och doppelkoppen. En brödkaka
samt smör ll. flott skulle också finnas.
Kniv förde kararna med sig i västfickan, gaffel och tallrikar
funnos ej. I doppelkoppen fanns sjörjad mjölk.

Acc.nr. Uppt.nr.
Lir er Andersson, Sk Albo hd

Hos mor Cissas föräldrar var bordet ställt utefter en vägg, tätt till väggen, så att endast tre sidor voro lediga. Det var försett med fyra raka ben och mellan dem var slagna bräder, som bildade sidorna till ett skåp under bordskivan. Under begränsades skåpet av en botten, placerad ungefär på en tredjedel av bordsbenets längd uppifrån räknat. Samtliga bordsdelarna voro av trä, även skivan. Det kallades kistebord.

I skåpet förvarades matlämningar o.d. Där stod en pantoffelsil rymmande 1 å 2 kappor potatis, som togs fram vid målen. Vidare satte man in matkärnen där.

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Av stolar hade man i mor C:s hem ett par trefotingar och en
"lännastol me blöder puda", stolar med flätad halmsits hade
hon sett hos naboerna.

acc.nr. Uppt.nr,
Birger Andersson, Sk Albo hd

I kistehuset bestod möbleringen av kistor, ställda längs väggarna på pallar av trä. Varje kista hade sitt bestämda innehåll. Så fanns där en för körkeklär, en för sängklär, en för linne o. s. v. Där fanns även ett stort bord mitt i rummet samt en säng, för att kistehuset skulle kunna användas som boningsrum vid behov.

Acc.nr. Uppt.nr,
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Vid ugnen ställde man en bänk, kaklugnsbänken; den kunde vara väggfast, men vanligare, påstod mor C, var, att den var fristående, Botten var ofta gjord av runda pinnar, som löpte längs efter.

I stället stod gåsbänken, men den kunde också ställas i stuan. Den gjordes i ordning tills gässen började värpa. Man kände efter om de gick med ägg och stoppade då in dem i bänken. Mor C:s gåsbänk var försedd med en gåsalucka med ett utskuret hjärta. Den hade vidare rygg- och södostöd.

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

Sängen placerades helst i en hörna. Sängband var ganska vanligt. Det användes mest av gamla och skröpliga. Det avr lindat med granna tygremsor och i hanttaget var satt pappersblommor, som byttes om var jul. - Hos mor Bolla i fattiggården förekom ett sängband av annan typ. Över själva bandet var trädde små klockor av brokiga tygstycken. I klockorna voro insydda ståltrådsringar, som höllo dem ute.

acc.nr.

Uppt.nr.

acc.nr. 482

Cypr Birger Andersson,

Sk. Albo hd. St. Olofsn

- uppt. år 1927 -

När logan, där man tröskade (toschelogan) skulle byggas, la-
de man under vart och ett av hörnen en kalvapanna (kranium)
för att "slagen skulle bli lätta".

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Vaggans plats var framför kaklugnsbänken. Där var det varmt och så kunde den som vaggade sitta på bänken.

Vaggor fanns det av två slag, gänglavaggan, som hade medar att vagga på, och hängvaggan, ~~med~~ den egentliga vaggan upphängd över en på tvänne stöttor vilande axel. Stöttorna voro under vaggan förenade till en låda, i vilken barnets kläder förvarades.

Gångstolen var en jämfärelsevis ny inrättning, som mor C fått se först sedan hon blev vuxen.

Acc.nr. Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Kakelugnen, en järnugn placerad fristående vid väggen mellan stuan och stjärset, där det fanns en likadan, med gemensam rök-gång inmurad i väggen var placerad på tvenne stenar, av vilka den yttre var försedd med årtal och slinga i guld, samt f.ö. grönmålad över den polerade ytan. ----Årtalet betecknar inköps-året.-----Ägarens initialer ristades också in.

Över ugnen fanns en öppning i muren, kallad luahålet, den användes till torkplats.---På ugnen voro placerade 2 runda stenar, som användes till handvärmare eller att lägga väd fötterna när sängen var kall.

acc.nr.

Uppt.nr.

482

Birger Andersson, Sk Albo hd

Kammerset var ett nymodigare rum, som ej fanns i mor C:s hem. Sedan hade hon sett det i åtskilliga gårdar. Hon kom särskilt ihåg, att på ett ställe hade en gäst fått ligga på bordet i kammaren, vilket ansetts särskilt hedrande.

Folkminnesarkivet, Lund

211.
211

482

Acc.nr. Uppt.nr,
Birger Andersson, Sk Albo hd

Mor Cissas mor, brukade, när hon "jämnade korvarna" strax före
kokningen, slå dom i väggen och säga: "Segt som ett kuka skinn."
Sedan höll korven.

Folkminnesarkivet, Lund

212
212

482

Acc.nr.	Uppt.nr.
Birger Andersson,	Sk Albo hd

För att korven ej skulle spricka vid kokningen skulle man lägga "pölsefrälsaren" i grytan, innan man började kokningen. "Pölsefrälsaren" är en lång röd bildning vid sidan om levern.

Folkminnesarkivet, Lund

213.
213

Acc.nr.

Uppt.nr.

482.

Birger Andersson, Sk Albo hd

Till julbordet hörde vit gröt och kött som framsattes på ett för detta speciella ändamål svarvat och målat "ködefat". På fatet fanns korv, kött, fläsk och ett halvt svinhuvud, som hade förgylld nos. Bröd bestods två sorter, groft och fint.

Till maten hade man tre slags hembryggt dricka, öl, mellandricka och tyng(tung)-dricka.

Acc.nr. 482 Uppt.nr.
Birger Andersson, Sk Albo hd

482

Brunfärgning. På sommaren insamlades "gråstensmos" som torkades. När man skulle färga, lades garn och mossor, blandad med alun, varvtals i en kittel, varefter vatten påhölldes och det hela fick koka en halv dag. Färgen blev ljus brun.

Svartfärgning. Till svart köptes ett färgämne, benämnt "bryssel" i form av skuren trämassa. Till ett skålpund garn åtgick lika mycket bryssel. Först betades med vitriol. Därefter nedsänktes garnet i en gryta med kokande vatten, i vilket hängde en påse med hälften av färgämnet. När detta kokat tillräckligt länge, byttes vatten och färgpåse.

Blått, grönt och rött, som voro vanliga färger, kunde inte åstadkommas hemma utan man sände till färgaren.